rali cõſũmatione mũdi. Eccleſia vel quelibet aĩa in ſpecula
cõſtituta letať iniq̃tates a ſe ſublatas ⁊ ſe redẽptã ab eo q̃ oĩa
redemit. Poſſũt hec oĩa de ſcđo aduẽtu accipi:ſed cũ in ag
Mat.21.a geo ⁊ çacharia ⁊ ſophonia ſiľis ꝓphetia ſit:⁊ matthe⁹ ꝓphetiã
Zach.9.b çacharie ĩ pͥmo aduẽtu cõpletã teſteť:qua đr:Exulta.ſ.f.ſ.i.
f.hie.ecce rex tu⁹.v.t.i.et.ſ.ordine ve
ritatꝭ ducimur nõ futuꝝ ſperare:ſꝫ fa
ctũ. a Nugas.Sciam⁹ ĩ hebreo eã
dẽ eſſe vocẽ:⁊ iõ ſicut eſt ĩ hebreo: hic
poniť:vt appareat hebreã linguã ma
trẽ eſſe oĩm linguaꝝ. b Ecce ego i.
Hoc ꝓmittũt ſibi iudei ĩ aduẽtu xpi
ſui ⁊ putãt oẽs gẽtes ĩterficiendas a
dño quẽ affixerũt iſrľ ⁊ ſynagogã ſal
uandã:⁊ q̃ libellũ repudij acceperat
colligẽdã:⁊ ponẽdo eos ĩ laudẽ ⁊ in
nomẽ in oĩ terra ĩ qua fuerãt ante ca
ptiui ⁊ cõfuſi:⁊ hoc fore cũ hierľm re
edificata fuerit:⁊ tẽplũ ⁊ oĩs ordo ce
rimoniarũ reſtitut⁹:⁊ iõ nõ agũt pe
nitẽtiã.nec mirũ qꝛ lippeſcit lya nec
amať a iacob ꝫ rachel ſuccedẽte negli
giť. Videť nos de⁹ repellere ⁊ eij
cere qñ relinq̃t tentationi. c Cũ cõ
uertero.Cernẽt captiuitatem eoꝝ per
quã ĩ ħ ſeculo duro fuerãt ĩperio ſub
iugati:reduci ĩ celeſtẽ hierľm ſecꝫ re
ſurgere ĩ cõfuſionẽ eternã. ☞ In an

a ſ ipſe dico dicens. ſ vanos.
a tabit ſup te ĩ laude. Nugas q̃ a le a b
a ſ peccãdo. b ſ ad te ptinebãt ſm p̃deſtinatiõꝫ
ge recceſſerãt cõgregabo qꝛ ex te c d
ſ de eis p̃dictis.
erãt:vt nõ vltra habeas ſup eis e
a ſ et eos q̃ prius tibi ĩproperabãt dãnabo.
b opprobriũ.Ecce ego interficiam f
a ſ hoĩes vel demones. ſ in fine.
oẽs q̃ affixerũt te in tẽpore illo:
a ſ olim a via dei. b ſ eccleſiam.
⁊ ſaluabo claudicantẽ: et eam q̃ g h
a ſ in tentationib⁹. ſ opinione. ſ ſuſcipiã ĩ fine.
eiecta fuerat ꝯgregabo. Et ponã i k
a ſ vt laudeť et nomẽ eorũ magnificeť.
eos in laudẽ ⁊ in nomen in omni
a ſ vñ:hi ſũt quos aliqñ habuim⁹ in deriſum.
terra cõfuſionis eorum:in tempe l m
a ſ quãdo ſuſcipient eiecta.
illo quo adducã vos: ⁊ in tẽpore
quo cõgregabo vos. Dabo eniꝫ
ſ gliať de⁹ ĩ athletis ſuis cũ eos viderit coronari
vos ĩ nomẽ ⁊ in laudẽ oĩbus po
a ſ in patriam. b ſ qui mũdi miſerijs et vincu
lis carnis tenebať.vnde: Cũ cõuerterit dñs cap.
ple.ſ.exul.ia.et.l.iſrael.
c pulis terre.Cũ conuertero capti n
a ſ ſpiritualibus et carnalibus.
uitatẽ veſtrã corã oculis veſtris
ſ nõ dubie:nõ ſpe:ſed in re.
dicit dominus. o

Finit Sophonias ꝓpheta.

Incipit ꝓlogus ſancti hiero
nymi in Aggeũ ꝓphetam.

H Ieremias ꝓpheta ob p
cauſaꝫ ꝓiurij ſedechie
regis: vt hiſtoria ſe
cundi libri paralipo

Nico.de lyra

a Nugas.i.hoĩes vanos. b Qui
a lege receſſerãt.i.a fide xpi ⁊ deuoti
one.decepti ꝑ ſacerdotes et ſcribas:
vt p̃dictũ eſt. c Cõgregabo.ad fi
dẽ xpi reducẽdo:vñ p̃dicãte petro ſic
reducti ſũt ex illis tria milia die vna:
Actꝭ.ij.⁊ alia die quinq; milia:Actꝭ.
iiij. d Quia ex te erãt.i.de nume
ro p̃deſtinatoꝝ ad fidẽ. e Vt nõ vl.
ha.ſup eis opprobriũ.ſ.ſue infidelita
tis. f Ecce ego interficiã oẽs qui af
flixerũt te.primitiua em̃ eccleſia valde
afflicta fuit a iudeis ĩ ꝑſecutione q̃ fa
cta eſt ſub ſtephano: Actꝭ. viij. et iſti
fuerũt oẽs interfecti ꝑ romanos: vel
ĩ ſeruitutẽ redacti ꝑ captiuitatẽ:q̃ ſer
uitus ẽ mors ciuilis. g Et ſaluabo
claudicantẽ.ĩ ꝑſecutiõe eĩ ſub ſtepha
no credentes ꝓ maiori ꝑte diſꝑſi fue
rũt ꝑ regiones:aplĩs in hierľm rema
nẽtib⁹:q̃ erãt fortiores: ⁊ ſic eccľia vi
debať quodãmõ claudicare in debi
liori ꝑte. h Et eã q̃ eiecta fuerat:ꝑ
diſꝑſionẽ p̃dictã. i Cõgregabo in
vnitate charitatꝭ.Vel qꝛ poſt deſtructionẽ hierľꝫ ꝑ tytũ heli
us hadrianus eã reedificauit:⁊ ſolis xpianis habitare cõceſ
ſit:⁊ ſic multi de xpianis q̃ erãt diſꝑſi ꝑ regiones ibi fuerunt
iterũ cõgregati. k Et ponã eos ĩ laudẽ:qđ maxime fuit im
pletũ a tꝑe Cõſtãtini ⁊ citra. l In oĩ terra cõfuſionis eoꝝ.i.
vbi prius fuerãt cõfuſi:qꝛ ante reputabanť malefici ⁊ ſacrile
gi:vt ptꝫ ex geſtis apľoꝝ et martyrũ. m In tꝑe ⁊c.đ locis
occultꝭ ad publicũ:ſicut ptꝫ de ſãcto Silueſtro ⁊ multis alijs
latẽtib⁹ ꝓpter rabiẽ ꝑſecutiõis:q̃ ꝑ cõſtãtinũ ⁊ alios prĩcipes
fideles fuerũt aſſecurati ⁊ valde exaltati. n Cũ conuertero
⁊c.pri⁹ em̃ illi q̃ dep̃hendebanť tanq̃ xpiani occidebanť vel
dãnabãť:ſicut captiui ad fodiẽdũ arenã ⁊ alia oꝑa ſeruilia ⁊
dura:vt ptꝫ ex geſtis multoꝝ martyrũ. o Dicit dñs.q̃ ẽ ip̃a
veritas:⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen. Ca.III

Moraliter. P† Ve ꝓuocatrix ⁊c.Superi⁹ ſopho
nias ꝓphetauit iudeis aduerſa.hic ꝓ
phetat eis ꝓſpera:⁊ exponiť cõiter de ꝓſperitate eoꝝ in redi
tu de babylonica captiuitate.Ego aũt oſtẽdi ĩ expoſitiõe mea
litterali ꝙ nõ põt ſic cõueniẽter exponi:ſꝫ de ꝓſperitate ſpũali
futura tꝑe xpi:⁊ ſic lr̃aliter expoſui:q̃ quidã expoſitio nõ ſolũ
lr̃alis eſt ſed etiam ſpiritualis reſpectu aliarũ:ꝓpter quod de
alia pertranſeo ad preſens.

In capitulo.iij.Sophonie.vbi đr in poſtil.Ve prouocatrix
⁊ redempta ciuitas colũba.

Additio

Additio.j.

Vbi in trãſlatione nr̃a đr redẽpta ĩ he
breo poniť q̃dã dictio equiuoca:q̃ vno
mõ ſignat redẽptam:⁊ alio mõ ſignat pollutã. Siľis em̃ di
ctio poniť hic et Malach.j.vbi diciť: Offertis ſuꝑ altare me
um pollutũ panẽ. vñ in ſcđa ſignificatiõe accipiũt hic hebrei
iſtã dictiõeꝫ qđ videť magꝭ ꝯſonũ lr̃e.
In eodẽ ca.vbi diciť in poſtil.Diſ
perdidi gentes ⁊c.

Additio.ij.

Hoc qđ diciť hic: Diſꝑdidi
gentes ⁊c.aliter poſſet exponi ⁊ forte
meli⁹.Ad qđ ſciendũ ꝙ ꝓut ꝓuerbi
aliter đr:Felix quẽ faciũt aliena peri
cula cautũ:ſic deus intẽdẽs correcti
onẽ populi iſraelitici puniebat alias
gẽtes manifeſte ꝓ peccatis eoꝝ vt in
de ſumeret ppľus illẽ eruditioneꝫ ad
timẽdũ deũ ne ſiľr ei cõtingeret:⁊ hoc
eſt qđ dicit ꝓpheta in ꝑſona dei.Diſꝑ
didi gẽtes.ſ.alias gentiliũ nationes.
Diſſipati ſũt anguli eaꝝ ad oſtenden
dũ ꝙ acriter fuerũt puniti ⁊ totaliter
deſolati ſic ꝙ nullus remaneret ibi:
vnde dicit nõ remanẽte viro nec vllo
habitatore.Et qꝛ ex hoc tẽplo debuiſ
ſent erudiri ad timendũ deũ ſaltẽ ti
more ſeruili ne eis ſiľia cõtingerẽt.iõ
ſubdit in ꝑſona dei :Dixi attamen ti
mebis me:ſuſcipies diſciplinam.ſ.ex
flagellis alioꝝ.Et nõ peribit habita
culũ ei⁹ ⁊c.Sed qꝛ talẽ diſciplinã nõ
ſuſceperũt:ſed magis obdurati ſunt:
ideo ſƀdit:Diluculo ſurgẽtes .i.ſolli
cite.Corruperũt oẽs cogitatiões ſu
as:⁊ qꝛ taliũ obſtinatoꝝ pena corrũ
dens p̃cipue ad finale iudiciũ reſer
uať.iõ ſubdit: Quapropter expecta
me in die reſurrectionis mee in futuꝝ
ſcꝫ in die reſurrectiõis generalis q̃ di
ciť reſurrectio dei inq̃ꝫtũ a deo mirifi
ce efficiť et exponantur cetera ꝓut in
poſtilla. In eodẽ ca.vbi đr in po
ſtilla.Vltra flumina ethiopie.

Additio.iij.

Hoc qđ dici
tur hic : Vl
tra flumina ethiopie ꝓprie đr de terra
illa vbi decẽ trib⁹ fuerũt trãſmigrate
ꝑ ſalmanaſar regem aſſyrioꝝ q̃ poſuit
eos iuxta fluuiũ goçã:vt habeť. iiij.
Reg.xvij.q̃ tꝑe alexãdri magni reclu
ſi fuerunt miraculoſe:crediť tñ ipſos
egreſſuros circa finẽ mũdi:ꝓut hr̃ in
hiſtoria ſcholaſtica:⁊ tunc reducendi
ſunt ad verũ cultũ diuinũ ſicut ⁊ alie
gẽtes remanẽtes:ſicut đr ſupra:Tũc reddã oĩb⁹ labiũ electũ
vt inuocẽt oẽs ĩ noĩe dñi:q̃ q̃dẽ ſic trãſmigrati dicũť ħ ſuppli
ces mei.ſ.dei inq̃ꝫtũ ꝑ penitẽtiã de p̃teritis humiliabunť.Di
cunť etiã filij diſꝑſoꝝ meoꝝ:eo ꝙ deſcẽderũt ab illis q̃ diſꝑſi
fuerũt ꝑ diuinã ſentẽtiã.De iſtis ꝫ ꝯcludit hic ꝓpheta ꝙ de
ferent deo munera ſicut ſupra Eſaie.xviij.đr de eiſdẽ. In tꝑe
illo defereť mun⁹ dño exercituũ a ppľo diuulſo ⁊c.qđ intelli
giť de p̃dictis:vt ibidẽ fuit largi⁹ ĩ additione declaratũ.

Replica. In tertio ca.Sophonie vbi đr:Diſꝑdidi
gẽtes ⁊c.poſtil.exponit de iudea ſicut to
tũ capitulũ de ea loquiť.Burg.aũt ꝑ viã digreſſionis expo
nit ꝓ cautela iudeoꝝ de punitione gẽtiliũ:iuxta illud: Felix
quẽ faciũt aliena pericula cautũ.ꝫ modicũ colorẽ habet illa
diſgreſſio qꝛ ꝑ oppoſitũ iudei ex punitione gẽtiũ raro vel nũ
quã facti ſũt cautiores ſed ſecuriores ꝑ ꝯñs ad vicia ꝓcaces
iuxta illud Deuť.xxxij.Incraſſat⁹ ppľs recalcitrauit. Et ſeq̃
tur:Dereliquit deũ factorẽ ſuũ ⁊c.Tꝑe em̃ ꝓſperitatis q̃ or
tũ habuit ex gẽtiũ deſtitutiõe ad vitia defluẽtes ĩ tribulatiõꝫ
b⁹ ad deũ recurrerũt ꝓut videri poterit ex ſerie ve.teſtamẽti.

Incipit expoſitio ꝓlogi ĩ Aggeũ ꝓphetã:ꝑ frẽꝫ Britonẽ.

p H Ieremias ꝓpheta ⁊c. Iſte ꝓlogus diuidiť in duas
b ꝑtes.ĩ quarũ prima inſinuať miſſio ꝓphete ad de
nũciãdũ tꝑs dom⁹ dñi edificãde ppľo reuerſo đ ba
mm bylonica

menon indicat: q̇ fidē ꝓmiſſam
nabuchodonoſoꝛ regi chaldeoꝝ
a nō ſeruauerat: ppl'm iſrl' refert cū
memoꝛato rege hierl'm expugna
ta hierl'ꝫ captiuū ī babyloniā fuiſ
b ſe ꝑductū. Sed cū memoꝛat⁹ po/
c pulus multl' tꝑib⁹ idolis ſeruien
d do ꝛ effuſione ſanguinis innocē/
e tū ſe grauiter impiaſſet: volens
de⁹ generationē vniuerſam eiuſ/
f dē populi ob cauſas memoꝛataſ
g penit⁹ deperire: ſeptuagita āno
rū captiuitatē eūdē ꝑpl'm ī regno
chaldeoꝛuꝫ ſtatuit ſuſtinere hac
h i rōne: vt cōpleto nūero ānoꝝ no
uus ppl's a memoꝛatis peccatl'
imunis ad renouationē hierl'm ꝑ
k ueniret. Sexageſimo itaq ſcd'o
l anno regno chaldeoꝛū ſubuerſo
m cui adhuc octo anni ad regnādū
n o p reſtabant qd' etiā ſexta viſio †da/
nielis oñdit: cū ꝓpter cauſā ſacri q
legij que eadem viſione cōtinet r s
fuiſſe extinctū: dari⁹ qui medis
imperabat: vt ſeptima viſio da/
nielis oſtēdit: memoꝛat⁹ ī regno
ſucceſſit. †Cui⁹ pꝛimo anno regni t
vt decima viſio danielis manife v
ſtat: daniel ſupputatis annis vi x
dēs appꝛopinquare tēpus reuer
ſionis que ꝑ† hieremiā fuerat ꝓ/ y
miſſa: oꝛans tam ꝓ ſe q̄ pꝛo po/ z
pulo: eandē ꝓmiſſionē a deo po/
ſtulabat ipleri †Cui ꝑ angelū ga/ a
bꝛielē in eadē viſione iuxta p̄ces b
eiuſdē vniūſa eē cōpleta de⁹ dixit.
Nā moꝛiēte ſupꝛadicto dario re/ c
ge medoꝝ: ꝛ ſuccedēte ī regno cy
ro rege ꝑſaꝝ: ꝓmiſſiōe dei cōple
ta ꝑ eūdē regē ppl'mq iſrl' ī hieru d
ſalē reductū †hiſtoꝛia ſecūdi libꝛi e
ꝑalipomenō ꝛ initiū eſdre ꝓpħe f
ꝯfirmāt. Cūq a ppl'o iſrl' ꝛ ſenio/ g

bylonica captiuitate. In ſcd'a oñdit materia ꝓphetie ibi: Om nia aūt q̄ textu. In pꝛima ꝓcedit ſic: pꝛimo tāgit de captiuitate, ſcd'o de reuerſione. ibi: Sexageſimo itaq ſecūdo anno. tertio tāgit miſſio ꝓphete. ibi: Cūq a populo iſrl' ꝛc. Itē in pꝛima ꝑte pꝛimo tangit diuerſa cauſa captiuitatl'. ſcd'o tangit cā durationis. ibi: Sed cū memoꝛat⁹ populus. Dicit igit Hieremias ꝓpheta ꝛc. libꝛi ſecūdi Paral'. xxxvj. vbi dicit: A rege quoq nabuchodonoſoꝛ receſſit q̇ adiurauerat eū ꝑ deū.

a Populū iſrl' refert Hiere. xxxiiij. nec intelligendū eſt ꝙ referat cauſam ſcꝫ ꝑiuriū ſedechie: ſ3 trāſlationē in captiuitatē. vñ ſic d'r ibi: Hec dicit dñs: Ego tradā ciuitatē hāc ī manu regis babylonis ꝛ ſuccēdet eā igni ꝛ tu nō effugies de manu ei⁹: ſed cōphēſione cōphēderis: ꝛ in manu ei⁹ traderis. b Sꝫ cū memoꝛat⁹. Hic tangit cauſa duratiōis captiuitatis. pꝛimo ſ3 exprimit cauſa meritoꝛia. ſcd'o cā efficiens. ibi: Nolēs de⁹. tertio cauſa finalis: ibi: Hac rōne. Dicit igit: Sed cū memoꝛat⁹ ppl'us. ſ. ppl's iſrl'. hoc refertur ad duas trib⁹ vel ad aliquos relictos de decē. c Multis tēpoꝛibus Hiere. ij. A ſeculo cōfregiſti iugū: rupiſti vincula ꝛ dixiſti: non ſeruiā. In omni colle ſublimi ꝛ ſub omni ligno frondoſo tu ꝓſternebaris meretrix. d Et effuſione ſanguinis innocentū: ꝛ maxime ī tꝑe manaſſe. iiij. Reg. xxj. Inſuꝑ ſanguinē innoxium fudit manaſſes multū nimis donec impleret hierl'm vſq ad os: Hiere. xix. Libauerūt dijs alienis in ennon: quos neſcierūt ipſi et patres eoꝝ ꝛ reges iuda: ꝛ repleuerūt locū iſtū ſanguine innocentū. e Se grauiter impiaſſet id eſt impiū feciſſet: ꝛ ſumit hic impietas ꝓut dicit oppoſitū pietati q̄ ē cultus dei. f Ob cauſas memoꝛatas. ſcꝫ culturā idoloꝝ et effuſionē ſanguinis innocētiū. g Septuaginta ānorū: de q̇bus d'r Hiere. xxix. Cum ceperint impleri in babylone. lxx. anni viſitabo vos ꝛc. h Hac rōne vt cōpleto numero annoꝝ. lxx. i Nou⁹ ppl'us antiquo moꝛtuo: qꝛ vita hoīs
Ps.89. raro excedebat. lxx. annos pš. Dies annoꝛū noſtroꝛū in ipſis. lxx. anni.

k Sexageſimo itaq ſcd'o anno. Hic tangit reuerſio a captiuitate babylonica: ꝛ pꝛimo tāgit occaſio reuerſiōis ſcꝫ ſubuerſio regni chaldeoꝝ ꝛ ſucceſſio regis medoꝝ ī regnū babylonicū. ſcd'o tangit cauſa meritoꝛia reuerſionis. ibi: Cui⁹ pꝛimo anno. tertio euentus reuerſiōis. ibi: Nā moꝛiēte. Itē ī pꝛima ꝑte pꝛimo tāgit deſtructio regni chaldeoꝝ. ſcd'o ſucceſſio regis medoꝛū. ibi: Dari⁹ q̇ medis ꝛc. Dicit igitur: Sexageſimo itaq ſcd'o anno: durationis captiuitatis iudeoꝝ: ecce tēpus ſubuerſionis. l Regno chaldeoꝛū ſubuerſo. i. deſtructo: ꝛ hoc interfecto balthaſar rege: Dañ. v. Cui regno. ſ. chaldeoꝝ. m Adhuc octo anni ad regnādū. i. ad ꝑſiſtendū ī honoꝛe regio. n Reſtabāt. ſ3m ꝑuiſionē Hieremie. vnde Hiere. xxv. Cūq cōpleti fuerint. lxx. anni. viſitabo ſuꝑ regē babylonis: ſed blaſphemia ꝛ alia peccata abbꝛeuiauerūt tꝑs iſtud. o Quod. ſ. regnū. p Sexta viſio danielis oſtendit Dañ. v. De pꝛima eñi viſione habet Dañ. ij. de ſecūda. iij. ca. q̄ ſicut dicit magiſter in hiſtoꝛijs ob hoc viſio dicit ꝙ vidit in ea rex in foꝛnace quartū ſimilē filio dei: ꝛ d'r viſio danielis: qꝛ ſcribit in libꝛo Dañ. de tertia habet. iiij. ca. quā nō ſcripſit daniel ſ3 eſt epiſtola regis quā ſcripſit in vniuerſo regno ſuo poſtq̄ de beſtia

beſtia reſtitutus eſt in hominē ꝛ in regnum. de quarta habet vij. ca. que dicit quarta viſio danielis: non ſ3m oꝛdinē libꝛi: ſ3 ſ3m hiſtoꝛiā. ſcꝫ anno pꝛimo balthaſar. de quinta habet. viij. ca. ſ. anno tertio balthaſar: et hec ſcripta fuit hebꝛaice: p̄cedētes xo chaldaice. de ſexta habet. v. ca. de qua dicit magiſter in hiſtoꝛijs. Sequit ſexta viſio danielis: que quarta eſt in daniele: ſed Hieronym⁹ ſextā vocat eā in ꝓlogo Aggei: et hec chaldaice ſcripta eſt: ꝛ dicit ſexta viſio ſ3m oꝛdinē hiſtoꝛie: nō ſ3m oꝛdinē libꝛi. q Propter cām ſacrilegij: ecce cauſa ſubuerſionis. ſacrilegiū eñi cōmiſit balthaſar bibēs vinū in vaſis tēpli diuino cultui mācipatis cū vxoꝛe et cōcubinis ſuis: Dañ. v. r Que. ſ. cauſa. s Eadē viſione cōtinet. v. ca. vel in loco in quo tangit ſexta viſio q̄ exprimit cōſequēter ibidē. cū dicit: In eadē hoꝛa apparuerūt digiti: quaſi man⁹ hominis ſcribētis: cōtra candelabꝛū in ſuꝑficie parietis aule regie et rex aſpiciebat articulos manus ſcribētis. t Cui⁹ pꝛimo anno. Hic tangit cauſa meritoꝛia reuerſionis. ſ. oꝛatio danielis. pꝛimo aūt tāgit hic tempus in quo facta ē oꝛatio. ſecūdo oꝛationis occaſio. ibi: Supputatis annis. tertio tangitur oꝛationis actio ibi: Oꝛans tā ꝓ ſe. quarto oꝛationis exauditio. ibi: Cui ꝑ gabꝛielē. Dicit igit: Cuius ſcꝫ darij. Nota ꝙ multi fuerūt darij. Pꝛim⁹ fuit filius aſtyagis: q̇ darius fuit auunculus cyri: q̇ regnū chaldeoꝝ expugnatū dario vtpote maioꝛi etate reddidit: quo moꝛtuo regnū chaldeoꝝ ad cyrū nepotē ei⁹ deuolutum eſt. † Dañ. Alius fuit darius fili⁹ hyſtaſpis q̇ regnauit. xxxvij. annis: cui⁹ anno ſexto renouatū eſt tēplum et cōſūmatū. j. Eſdre. vj. Seniores iudeoꝝ edificabant ꝛ ꝓſperabantur iuxta ꝓphetiā Aggei ꝛ Zacharie filij Addo: ꝛ edificauerūt ꝛ cōſtruxerunt iubente deo iſrael ꝛ iubēte cyro † Ibi. et dario et artaxerxe regibus ꝑſaruꝫ. et cōpleuerūt domū dei ꝛc. huius darij hyſtaſpis filius xerxes. in cui⁹ oculis eſdras inueniens gratiā obtinuit: vt in hierl'm reuerteret cū multis donarijs. j. Eſdre. vij. † Hie. re.29. hui⁹ etiā regis pincerna fuit neemias qui cū multa turba reuerſus eſt in hieruſalē: data ſibi licentia a rege ad inſtaurandū hieruſalem et muros eius dirutos: Neemie. ij. † Dañ. Tertius darius dictus eſt cognomēto nothus quē preceſſit ſecundus xerxes. Quartus fuit darius filius araſami quē interfecit Alexander macedo: q̇ darius vltim⁹ fuit de regib⁹ medoꝝ ꝛ ꝑſarū. Qd' ḡ hic d'r: intelligit de pꝛimo dario. ſ. cui ſucceſſit cyrus in regnū. v Ut decima viſio manifeſtat: Dañ. ix. x Supputatis annis. captiuitatis iudeoꝝ. † 2.Pa.36 y Que ꝑ hieremiaꝫ fuerat p̄miſſa. Hiere. xxv. et. xxix. z Oꝛās tā ꝓ ſe ꝛc. Dañ. ix. a Per ga. ar. Dañ. ix. Adhuc loquēte me ī oꝛone mea: ecce vir gabꝛiel quē viderā ī viſiōe ī p̄ncipio cito volās tetigit me ꝛc. b In eadē viſiōe. Dañ. ix. c Nā mo. ſu. re. ꝛc. Hic tāgit act⁹ reuerſiōis ſiue euēt⁹ p̄mo igit notat oꝛdo reuerſionis. cū d'r: Nā moꝛiēte ſupꝛadicto rege medoꝝ. ſ. dario: Et ſuccedēte ī regno cyro. ſcd'o notat efficiens cā. cū d'r: d Per eundē regē. i. cyrū. j. Eſdre. j. tertio notat ip̄a reuerſio: ibi: Populūq iſrl' ī hierl'ꝫ reductū. quarto ſubdit ip̄ius reuerſionis certificatio. ibi: e Hiſtoꝛia ſecūdi libꝛi Paral'. vl. f Et initiū. Eſdre. j. ca. g Cūq a populo iſrl'. Hic ſubdit d' miſſione ꝓphete: ꝛ pꝛimo tangit ꝙ eſt miſſus

G.a I N anno ſcđo darij regis. Ca. I
Cū cyrus rex pſaꝝ occiſo balthaſar
t occupaſſet regnū babyloniorꝝ cū da
rio patruo ſuo rege medoꝝ pmo an/
no regni ſui remiſit in hierl'm circiter.l. milia
iudeoꝝ qbus pfecit ço
robabel ⁊ ieſū filiū io
ſedech:⁊ pcepit vt re/
edificarēt tēplum dn̄i.
Illi aūt extructo alta
ri fūdamenta tēpli ie/
cerūt.Sꝫ interea moꝛ/
tuo cyro artaxerxes
illi ſuccedēs mādauit
gētibus q̄ erant circa
hierl'm:ne tēplū reedi/
ficari pmitterent. Re/
māſit itaqꝫ opus ip̄fe/
ctū vſqꝫ ad annū ſcđm
darij filij hyſtaſpis.
Hoc anno Aggeus et
Zacharias ꝓphete:nō
timētes edictū regis:
nec inimicitias circūia
centiū populoꝝ hoꝛta/
ti ſunt çoꝛobabel ⁊ po
pulū qui cū eo erat vt
tēplū reedificarent: qꝛ
iā erat tēpus quo hie/
remias ꝓphetauerat
templū eſſe reedifican
dū. Zoꝛobabel aūt et
populus magis obedi
erūt ꝓphetis hoꝛtanti
bꝰ q̄ꝫ regi vel populis
ꝓhibentibꝰ. Dariꝰ
interp̄tatur generatio
nes ⁊ ſignat amatoꝛeꝫ
coitus ⁊ carnalis gene
ratiōis. Cōgrue ergo
tēpoꝛe darij hec viſio
cernit̄ populo:q̄ reuer
ſus de captiuitate:nō/
dū extruxerat tēplum
nec habebat gloꝛiā p̄ꝛi
ſtine hierl'm:ſꝫ habita
bat ī domibꝰ cōcanis
⁊ depꝛ̄ſſis.Merito etiā
cernit̄ in anno ſcđo:qꝛ
binariꝰ īmundus nu/
merus ē:q̄ primꝰ a vir/
ginitate vnitatis diſce
dēs:pꝛinceps eſt totiꝰ
alternitatis.Vñ in Ge
neſi nō dicit̄ poſt con/
ſūmationē operū ſecū/
di diei:qđ addit̄ poſt
cōſūmationē operum
alioꝛū dierum:⁊ vidit
deꝰ ꝙ eſſet bonū.Men
ſis etiā ſextus cōgruit
qꝛ hic mēſis nō habet
aliq̄s ſolēnitates dei:
ſicut ſeptimꝰ:ſed ſimi/
lis eſt ſex dierū quibꝰ
factꝰ eſt mundus:in q̄
laboꝛat̄:et panis ſub
ſudoꝛe comedit̄. Sed
qꝛ altare iā erat extru/
ctū:in vna die fit ver/
bum vt populus deſe/
rens fauū darij et ſex/
tum menſem reuertat̄
ad vnitatē fidei.
Aggeus ſolēnis.in
manu cuiꝰ fit ſermo dei.Sic omnis qui cele/
bꝛat feſtiuitates dei in açymis ſinceritatis po
teſt recipere ſermonē dei.Nō fit ad eos ſermo

ribꝰ tēpluꝫ dei ędificari cepiſſet:
moꝛtuo cyro rege ac regnāte da a
rio rege pſaꝝ q̄ memoꝛato cyro b
ſucceſſerat vicine gētes ciuitat̄ c
hierl'ꝫ vt idē eſdras refert reſtau d
rationē tēpli ⁊ ciuitat̄ reſiſtendo
īpedire ceperūt. Qua rōne deter e
ritꝰ ꝑl's iſrl' repationē ſupꝛadicti f
tēpli dn̄i necdū iuxta ꝓmiſſionē
cōceſſaꝫ eē credebat. Propter qđ g
ī ſcđo āno regni memoꝛati darij
reg̃ pſarū aggęꝰ ꝓpheta a deo
miſſus ad çoꝛobabel q̄ de tribu
iuda erat:q̄ ptātē regni ſuſceptu
rus erat:⁊ ieſū filiū ioſedech ſum
mū ſacerdotem admonet vt cret h
dat cōpleto nūero annoꝝ tēpus
reſtauratiōis hierl'm aduenīſſe:ħ i
etiā addito: ne īcredulitatē ppl'i
vellēt imitari:de q̄ deꝰ dixit ꝑ eū:
Populꝰ ħ dicit: nōdū venit tp̄s
vt ędificet̄ domꝰ dei. Oīa aūt q̄ k
textu huiꝰ ꝓphetię cōtinent̄: re/ l
uerſionē ppl'i:ędificationē tēpli:
renouationē ciuitatis:obſeruan m n
tiā ſacerdotalē ⁊ interitū regnoꝝ o
gētiū exterarum ſignificant.

Finit pꝛologus.

Incipit argumentum.

Ggęus feſtiuus ⁊ lętus:
q̄ ſeminauit ī lachꝛymis
vt ī gaudio meteret: de
ſtructū tēplū ędificat: deūqꝫ pa/
trē inducit loquētē: Adhuc vnū
modicūqꝫ ⁊ ego cōmouebo cęlū
⁊ terrā mare ⁊ aridā: ⁊ mouebo
oēs gētes:⁊ deſideratus veniet
cunctis gentibus.

Incipit Aggęus pꝛopheta.

a I N anno ſe Ca.I pt
cundo darij regis
i in menſę ſexto in q
a ſ querens ad quem veni/
ret:⁊ quem doceret.
die vna menſis:fā r
ſ inſpirat deus ꝓphetā bona opera habentem
vt per eum doceat̄ populi pꝛinceps.
ctū ē verbū dn̄i ī manu aggęi ꝓ/

eſt miſſus.ſcđo tāgit̄ miſſionis actꝰ vel euentus.ibi: Propter qđ in ſcđo an
no.tertio ad q̄d eſt miſſus.ibi:Ut credāt cōpleto numero. Itē in pꝛima pte
duo tangūt̄ impedimentum reſtaurationis ciuitatis ⁊ tēpli: ⁊ incredulitas
populi de inſtātia tp̄is reedificationis.ibi: Qua raitone ⁊c. Dicit igit̄: Cū/
qꝫ a populo iſrl' ⁊ ſenioꝛibꝰ tēplū dei edificari cepiſſet.j.Eſdre.iij.
a Moꝛtuo cyro rege.quē.ſ.dolo circūuentū inter/
fecit regina ſcytharū.legit̄ eni in chꝛonicis ꝙ cyrus
multis regnis impugnatis ⁊ pꝛincipibꝰ ſupatis .ſcy
thas bello impetebat.tamyris aūt regina ſcytharū
diſſimulato doloꝛe filij ſui quē iā cyrus in bello trū/
cauerat:doloſe çōuiuiū pparauit:vbi temulentū cū
ducētis militibꝰ pſarū enecauit.caput vero cyri am/
putari atqꝫ in vtrē humano ſanguine plenum ꝓijci
iuſſit nō muliebꝛiter increpitās:Satia te inquit ſan
guine quē queſiſti. b Ac regnāte dario.filio hy/
ſtaſpis de quo.j.Eſdre.v.et.vj. c Qui memoꝛato
ſcꝫ cyro ſucceſſit:lꝫ plures fuerint intermedij.ſ. cam
byſes: ſiue artaxerxes: ⁊ ermeides ⁊ frat̄ ermeidis:
quē ermeides moꝛiēs ſibi ſubſtituit : ſicut ſcribit̄ in
hiſtoꝛijs. d Ut idē eſdras refert.j.Eſdre.iij.D.et
iiij. e Qua rōne.i.qua cā. f Deterritꝰ populꝰ
iſrael.vel detentus ſm aliā l'ram.vnde impeditꝰ fu/
it vnde credebat nōdū aduenīſſe tēpus reedificatio
nis.vnde Aggei.j.populus iſte dicit: Nondū venit
tēpus domꝰ dn̄i edificande. g Propter qđ in ſe/
cūdo anno ⁊c.hic notat̄ euētus ſiue actus miſſiōis.
Tangit̄ ergo tēpus miſſionis.cū d'r: In ſcđo anno
regni memoꝛati darij filij hyſtaſpis : Qui miſſus.ſ.
h aggeus ꝓpheta.⁊ a quo:qꝛ a deo:⁊ ad quē:quia ad
çoꝛobabel ⁊c.illud habet̄ in pꝛincipio Aggei vbi di
cit̄: In anno ſcđo darij regis pſarū in mēſe. vj.ī die
i vna mēſis factū eſt verbū dn̄i in manu aggei ꝓphe/
te ad çoꝛobabel filiū ſalathiel ducē iuda ⁊c.
h Ut credāt.Hic tangit̄ ad quid ſit miſſus. ⁊ ſunt
duo.pꝛimū eſt admonitio de credulitate cōpletionis
numeri annoꝛū repationis hierl'm. ſcđm eſt diſſua/
k ſio imitationis populi nō credentis.ibi: i Hoc eti
am addito.littera plana eſt. k Omnia aūt que in
l textu.Hic tāgit̄ materia ꝓphetie. l Reuerſionē
populi hoc nō dicit:quia aliquid tangat̄ de reuerſio
m ne populi actuali:ſed qꝛ populo reuerſo fiebat ꝓphe
n tia ad edificationē tēpli Aggei ca.j. Aſcēdite in mō
o tem poꝛtate ligna ⁊ edificate domū:⁊ in fine eiuſdeꝫ
capituli habet̄ de hoc . Et ingreſſi ſunt et faciebant
opus ī domo domini. m Renouationē ciuitatis:
Aggei.j. Nūquid tēpus eſt vt habitetis in domibꝰ
laqueatis:⁊c. n Obſeruātiā ſacerdotalē: Aggei
ij. Interroga ſacerdotes legē ⁊c. o Et interitū re/
gnoꝛū. Aggei.ij. Subuertā ſoliū regnoꝛū ⁊ cōteram
foꝛtitudinē regni gētiū.

Explicit expoſitio iſtius pꝛologi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſuper Aggeum pꝛophe
tam Incipit: Ca. I

p I N anno ſecūdo Incipit ꝓphetia Ag
gei q̄ diuidit̄ in duas ptes .ſ.ī ꝓemiū
i ⁊ tractatū.q̄ incipit ibi: Hec dicit . In
ꝓemio vero ponit̄ pꝛimo huiꝰ ꝓphe/
tie tēpus.cū dicit̄: In anno ſecūdo da
rij regis.Scđm Joſephū.xj. libꝛo an/
tiquitat̄ iudaice iſte darius fuit filiꝰ hyſtaſpis: ⁊ fu
it amicus çoꝛobabel ⁊ fauoꝛabilis iudeis: vt ptꝫ.j.
Eſdre.vj.⁊ ħ maxime fuit vt dicit Joſephus: qꝛ an/
teqꝫ ꝓmoueret̄ ad regnū pſarū:fecit votū ꝙ ſi cōtin A
geret eū ſic ꝓmoueri faceret tēplū in hierl'm edifica/
ri:⁊ ibi vaſa deferri.Secūdū Ꝩo Ra. Sa. iſte dariꝰ
fuit filiꝰ aſſueri regis ⁊ Heſter regine:⁊ ſic fuit fauo/
rabilis iudeis rōne matris ſue q̄ fuit iudea.⁊ iſtud ſe
cūdo dictū videt̄ mihi ꝓbabiliꝰ:ſicut declaraui dif/
fuſius ſup pꝛimū capl'm libꝛi Heſter.tñ ſm vtrūqꝫ di
ctū aggeꝰ ꝓphetauit poſt reditū captiuitatis baby/
lonice qm̄ vterqꝫ (ſi tñ duo fuerūt) regnauit poſt cy/
rū. q In die vna mēſis.i.pꝛima die illꝰ mēſis: eo
mō loquēdi quo d'r Geñ.j.Et factū ē veſpere ⁊ mane
dies vnꝰ.i.pꝛimꝰ.ſcđo ponit̄ nomē ꝓphete.cū d'r:
r Factū eſt verbū dn̄i in manu Aggei.i.ꝑ ipſū aggeū tāqꝫ ꝑ dei miniſtrū.
iſte eñ ē modus loquēdi hebꝛaicus.pōt etiā dici ꝙ in ħ exprimit̄ donū ꝓphe
tie datū aggeo ꝑ ſilitudinē doni coꝛꝑalis qđ ponit̄ in manu recipientis. ter/